

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ СПОСОБІВ ГОДІВЛІ СВИНЕЙ

О.О. Петренко, студент

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Кравченко О.О.

Миколаївський національний аграрний університет

В статті наведено приклади різних способів годівлі свиней, зокрема сухого та рідкого. Розглянуто їх характеристики для порівняння. Досліджено питання ефективності впливу різного способу годівлі на продуктивність свиней.

Ключові слова: способи годівлі, свині, корми, раціони, жива маса.

Постановка проблеми. Вивчення аспектів годівлі свиней дає можливість різко підвищити їх продуктивність, зокрема молодняку на відгодівлі завдяки науково обґрунтованому балансуванню раціонів за вмістом енергії і кількістю поживних та біологічно активних речовин. Проте навіть оптимально високий рівень енергії поряд із балансуванням раціону за біологічно повноцінним протеїном за рахунок незамінних амінокислот (лізин, метіонін, цистин, триптофан, треонін) макро- і мікроелементами та біологічно активними речовинами також не забезпечує стовідсоткової реалізації відгодівельної програми, якщо господар не приділяє належної уваги системам годівлі [2, 3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Донедавна більшість свинарських ферм віддавали перевагу саме методу сухої годівлі. Вважалося, що такий тип годівлі пов'язаний з нижчими витратами на установку і обслуговування устаткування, і забезпечує кращий санітарно-гігієнічний стан ферми. Таке твердження справедливе лише стосовно годівлі гранульованими комбікормами. Сучасне устаткування для сухої кормораздачі через годівниці, суміщені з поїлками, порівняно легко обслуговувати, знижуються втрати корму і його забруднення. Можливий будь-який режим дозування, але більш виправданим є вільний доступ свиней до корму [1, 4, 5].

Рідка годівля свиней існує з давніх часів, оскільки харчові відходи традиційно складали основу раціону свиней ще за епохи дрібномасштабного виробництва продукції свинарства. Різде збільшення поголів'я свиней та перехід до великих свиногомплексів обумовив потребу у постійному надходженні великих об'ємів кормів, що призвело до розвитку технології отримання сублімованих раціонів [2, 4, 5].

Постановка завдання. Провести порівняльну характеристику сухого та рідкого способів годівлі свиней в умовах господарств та надати переваги і недоліки на основі досвіду провідних спеціалістів-технологів.

Матеріали і методика. Для сухого типу годівлі свиней всіх груп застосовують автоматичну роздачу, яка забезпечує якісну і швидку роздачу кормів тваринам. До кормів сухого типу відносяться повнораціонні комбікорми, подрібнені зерноsumіші з різними додаваннями (макуха, премікси, висівки). Цей вид годівлі свиней вимагає постійної наявності чистої води в поїлках, які оснащені ніпельними напувалками. Годівниці повинні перешкоджати налипанню корму, його розсипання, економічними, гігієнічними, бути легко доступні свиням. Великим плюсом комбікормів є їх повнораціонна формула, яка не потребує добавок. Будь-який комбікорм для годівлі свиней піддається експандуванню, завдяки чому його знезаражують, підвищуються смакові якості та поживна цінність. В результаті свині їдять корм краще і ростуть інтенсивніше.

При рідкому способі годівлі процес приготування корму здійснюється за допомогою міксерів, виготовлених зі склопластику. Міксери встановлені на трьох ніжках, кожна з яких оснащена датчиком, завдяки якому відбувається точне дозування окремих компонентів кормів, а також їх приготування з дотриманням пропорцій. Багато систем можуть одночасно змішувати до восьми видів кормів, і в той же час роздавати корми. Основними складовими систем рідкої годівлі є: ємність змішувача з мішалкою і очищенням резервуара; кормовий насос; електронні ваги; кормові вентиля з трубопроводом; комп'ютер керування процесом кормороздачі.

Результати досліджень. За результатами дослідження сухого типу годівлі, були відмічені такі переваги: 70–75% свиноферм у світі використовують для годівлі свиней сухі корми.

Серед їхніх переваг виділяють наступні: збалансовані гранульовані корми більш стабільні по санітарно-гігієнічним характеристикам; у процесі термічно-вологої обробки корму (гранулюванні, експандуванні, пресуванні) підвищується доступність складових раціону для ферментів шлунково-кишкового тракту. Це сприяє кращому засвоєнню поживних речовин корму (на 10–20%) і підвищенню продуктивності тварин (на 5–25%). Однак такі обробки не знижують кількість випадків, наприклад, сальмонельозних інфекцій; нижчі є інвестиційні витрати на установку і обслуговування необхідного обладнання.

Серед недоліків сухої годівлі слід звернути увагу на наступні: суха годівля часто викликає суттєві зміни фізіологічних процесів в шлунково-кишковому тракті, сприяє виникненню гастритів та інших хвороб, вимагає медикаментозного втручання; хронометраж поведінки показує, що 18–25% тварин (особливо молодняк) знаходяться в постійному русі між годівницями і поїлками, заважаючи відпочинку інших, а втрати корму при цьому досягають 3–9%; значної шкоди несе в собі підвищена запиленість приміщень, що негативно впливає як на тварин, так і на обслуговуючий персонал. Попелясті частинки сухого комбікорму можуть становити до 20% його кількості, через пил на 8–10% зростає кількість тварин, що страждають легеневиими захворюваннями.

Основними характеристиками систем рідкої годівлі є: автоматичне приготування сумішей їх окремих компонентів харчових відходів; складання рецептів з урахуванням вмісту в даних компонентах необхідних мінералів і вітамінів; управління кормороздачі, повністю здійснюване комп'ютерами; можливість роздачі різних сумішей в одному кормопроводі разом з подачею води; автоматична кормороздача на великі відстані; висока точність дозування на кожному кормовому вентилі; гнучка система будівельних елементів для

великих установок; застосування для кормороздачі з груповим і індивідуальним утриманням тварин; невисокі виробничі витрати і довговічність обладнання.

Серед основних переваг рідкої годівлі слід відзначити можливість використання дешевих відходів харчової промисловості. Для годівлі свиней використовуються відходи молочної, пивоварної, цукрової, мукомельної промисловості, а також виробництва рослинних масел, хлібобулочних і кондитерських виробів. Серед інших переваг слід відзначити: значно вищий рівень поїдання рідкого корму, порівняно із сухими (на 5% і більше); зниження коефіцієнту конверсії (до 10%); збільшення приростів живої маси до 6 %; швидше досягнення забійної живої маси (табл. 1).

Таблиця 1

Жива маса та середньодобові прирости свиней при різних типах годівлі

Основний вік, днів:	Групи тварин	
	1	2
	Сухий тип годівлі	Рідкий тип годівлі
	Жива маса, кг	
70	23,05±0,08	22,96±0,11
90	32,33±0,17	32,91±0,19
120	47,25±0,13	49,24±0,08
150	63,81±0,13	66,11±0,12
180	80,39±0,09	85,33±0,25
210	95,29±0,12	102,66±0,30
Середньодобові прирости, г		
71–90	464±6,53	497±6,26
91–120	497±5,65	544±4,95
121–150	552±4,13	563±3,11
151–180	553±4,03	640±6,73
181–210	497±2,78	578±5,46
71–210	516±0,71	569±0,63

Згідно таблиці можна зробити висновок, що тварини другої групи переважали за показниками: жива маса та середньодобовий приріст тварин першої групи. Слід відмітити, що в 180 та 210 днів за показником – жива маса ця перевага склала – 6,25% і 7,73% відповідно. А по середньодобовому приросту найбільше відсоткове співвідношення спостерігається в 151–180 днів та складає 15,73%.

Рідка годівля вважається особливо ефективною при відгодівлі свиней, адже саме на цю категорію поголів'я припадає основна витрата кормів, а це означає, що зберігається значний потенціал в економії витрат за рахунок удосконалення технології годівлі. На багатьох фермах практикується метод контрольованої ферментації кормів шляхом додавання в корм молочної кислоти і рН до значення 4,8. Дослідження показали, що випадки субклінічного сальмонельозу серед поросят, які вирощуються на рідкому кормі, зустрічаються в 10 разів рідше, ніж серед поросят, яким дають сухий корм, а частота спалахів колібактеріозу знижується на 25%.

До недоліків рідкої годівлі відносять наступне: зниження собівартості продукції можливе за рахунок використання харчових відходів, необхідні великі первинні інвестиції та кваліфікований персонал для управління процесами, так як при порушенні технології на одному з етапів ризик втрат може бути високим.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Для оптимізації годівлі та підвищення ефективності фермерських господарств використовуються спеціальні системи годівлі, що дозволяють знизити втрату корму та підвищити продуктивність ферми. Найбільш вигідним у цьому відношенні є застосування рідкої годівлі. Володіючи рядом переваг, системи рідкої годівлі користуються великою популярністю на свинарських фермах.

Для поросят після відлучення рідкий корм більшою мірою відповідає їх фізіологічним потребам, ніж сухий. Більш того, компоненти, що входять до складу рідкого раціону (зерна злакових, молочні продукти) містять молочнокислі бактерії, які ферментують кормову суміш, знижуючи її рН, і тим

самим забезпечують консервуючий ефект. Молочна кислота перешкоджає розмноженню патогенної мікрофлори в кормі.

Ферментовані корми сприяють кращій перетравлюваності поживних речовин, їх засвоюваності, а значить і збільшенню приростів.

Список використаних джерел

1. Годівля сільськогосподарських тварин / [В.С. Бомко, С.П. Бабенко, О.Ю. Москалик та ін.]. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 240 с.
2. Дурст Л. Кормление сельскохозяйственных животных / Л. Дурст, М. Виттман. – Пер. С немецкого. – Под ред. Ибатуллина И.И., Проваторова Г.В. – Винница: Нова книга, 2003. – С. 278–309.
3. Практикум із годівлі сільськогосподарських тварин: навч. Посібник / [І.І. Ібатулін, В.К. Кононенко, В.Д. Столюк та ін.]. – К.: Аграрна освіта, 2009. – 328 с.
4. Проваторов Г.В. Годівля сільськогосподарських тварин / Г.В. Проваторов, В.О. Проваторова. – Суми: Університетська книга, 2004. – 510 с.
5. <http://journal.agrosector.com.ua/archive/32/498>